Datu valsts inspekcija

Elijas iela 17, Rīga, LV-1050, tālr. 67223131, e-pasts pasts@dvi.gov.lv, www.dvi.gov.lv

Jūrmalas valstspilsētas pašvaldībai
nosūtīšanai e-adreses informācijas sistēmā

Lēmums

Rīgā, 19.11.2025. Nr. 1-2.3/19-DVI

Par Datu valsts inspekcijas
2025. gada 22. septembra
lēmuma Nr. 2-2.2/48 apstrīdēšanu

[1] Datu valsts inspekcijā (turpmāk – Inspekcija) 2025. gada 15. oktobrī saņemts Jūrmalas valstspilsētas pašvaldības (turpmāk – Pašvaldība) 2025. gada 15. oktobra apstrīdēšanas iesniegums (reģ. 15.10.2025. ar Nr. 7-4.2/301-S; turpmāk – Sūdzība), kurā Pašvaldība nepiekrīt Inspekcijas 2025. gada 22. septembra lēmumā Nr. 2-2.2/48 *"Par korektīvā līdzekļa piemērošanu"* (turpmāk – Lēmums) izdarītajiem secinājumiem par Pašvaldības rīcības neatbilstību, uzskatot, ka Lēmums ir nepamatots un līdz ar to atceļams.

[2] Izvērtējot Sūdzībā minēto un Inspekcijas rīcībā esošos dokumentus, Inspekcijas direktore

konstatē:

[2.1.] 2024. gada 8. novembrī no Pašvaldības saņemts paziņojums par personas datu aizsardzības pārkāpumu. Saskaņā ar sabiedrības ar ierobežotu atbildību "ZZ Dats", reģistrācijas numurs 40003278467 (turpmāk – ZZ Dats) sniegto informāciju Pašvaldībai, laika posmā no 2024. gada 29. oktobra līdz 2. novembrim nenoskaidrotām personām bija izdevies no vairākām interneta vietnēm nelikumīgi piekļūt Vienotās pašvaldību sistēmas (turpmāk – VPS) atsevišķām datubāzēm un iegūt šajās datubāzēs glabātos datus (turpmāk – Pārkāpums).

[2.2.] 2025. gada 11. aprīlī Inspekcija Pašvaldībai nosūtīja vēstuli[1], informējot, ka tiek uzsākta pārbaudes lieta Nr. L-2-6/5960 par Pašvaldības ieviesto tehnisko un organizatorisko prasību atbilstību

[1] Inspekcijā reģistrēta 2025. gada 11. aprīlī ar Nr. 2-4.2/500-N

Datu regulas[2] 32. panta 1. un 2. punkta prasībām, ievērojot ZZ Dats no 2024. gada 29. oktobra līdz 2. novembrim notikušo personas datu aizsardzības pārkāpumu. Minētajā vēstulē iekļauts arī informācijas pieprasījums ar lūgumu Pašvaldībai rakstveidā izteikt savu viedokli par pārkāpumu un sniegt atbildes uz uzdotajiem jautājumiem.

[2.3.] 2025. gada 22. aprīlī[3] saņemta Pašvaldības atbilde ar pievienotiem pielikumiem uz pieprasījumā norādītajiem jautājumiem.

[2.4.] Ņemot vērā Pašvaldības sniegtās atbildes uz informācijas pieprasījumā minēto, tika pieņemts Lēmums un Pašvaldībai piemērots korektīvais līdzeklis – rājiens. Ar Lēmuma nolemjošās daļas 2. punkta a) apakšpunktu Pašvaldībai uzlikts par pienākumu līdz 2025. gada 28. novembrim pārskatīt tās iekšējos personas datu apstrādes noteikumus, tostarp izstrādāt Pašvaldības veiktās personas datu apstrādes risku novērtējumu un personas datu aizsardzības pārkāpumu (incidentu) reaģēšanas kārtību.

Savukārt 2. punkta b) apakšpunktā uzlikts par pienākumu noslēgt ar apstrādātāju ZZ Dats atbilstošu datu apstrādes līgumu (noteikumus), tajā jo īpaši iekļaujot visas Datu regulā noteiktās prasības, lai tiktu nodrošināts datu subjektu personas datu aizsardzībai un iespējamiem riskiem atbilstošs drošības līmenis.

[2.5.] 2025. gada 15. oktobrī Inspekcijā saņemta Sūdzība, kurā Pašvaldība nepiekrīt Lēmumā norādītajam, uzskata to par nepamatotu un lūdz atcelt.

[3] Izvērtējot Inspekcijas rīcībā esošos dokumentus, kā arī konstatētos apstākļus un to juridisko vērtējumu, Inspekcijas direktore

secina:

[3.1.] Datu likuma 23. pantā noteikts, ka Inspekcija, pieņemot Datu regulas 58. pantā noteiktos lēmumus, attiecībā uz tiesiskā pienākuma uzlikšanu, piemēro Administratīvā procesa likumu (turpmāk – APL).

Saskaņā ar APL 1. panta trešo daļu administratīvais akts ir uz āru vērsts tiesību akts, ko iestāde izdod publisko tiesību jomā attiecībā uz individuāli noteiktu personu vai personām, nodibinot, grozot, konstatējot vai izbeidzot konkrētas tiesiskās attiecības vai konstatējot faktisko situāciju. Atbilstoši APL 77. panta pirmajai daļai iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu iesniedz rakstveidā vai mutvārdos iestādei, kura izdevusi šo aktu. Ņemot vērā, ka ar Lēmumu Pašvaldībai piemērots korektīvais līdzeklis, Inspekcijas Lēmums ir uzskatāms par administratīvo aktu, kas apstrīdams APL noteiktajā kārtībā.

[3.2.] Atbilstoši APL 79. panta pirmajai daļai administratīvo aktu var apstrīdēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas, bet, ja rakstveidā izdotajā administratīvajā aktā nav norādes, kur un kādā termiņā to var apstrīdēt, — viena gada laikā no tā spēkā stāšanās dienas. Ņemot vērā, ka Lēmums paziņots un stājās spēkā 2025. gada 24. septembrī un Sūdzība iesniegta 2025. gada 15. oktobrī, uzskatāms, ka tā iesniegta APL noteiktajā termiņā.

---

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes regula (ES) 2016/679 (2018. gada 27. aprīlis) par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (turpmāk – Datu regula).

[3] Inspekcijā reģistrēta 2025. gada 22. aprīlī ar Nr. 2-4.2/593-S

[3.3.] Saskaņā ar APL 81. panta pirmo daļu, augstāka iestāde izskata lietu vēlreiz pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi. APL 81. panta piektajā daļā ir noteikts, ka apstrīdētais administratīvais akts iegūst savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu. Šādā veidā tas ir izpildāms un to var pārsūdzēt tiesā. APL 76. panta trešajā daļā ir noteikts, ka administratīvā akta apstrīdēšana ir sākotnējās administratīvās lietas turpinājums. Līdz ar to, Inspekcijas direktore kā augstāka amatpersona, atkārtoti izskata lietu pēc būtības, vērtē un pārbauda, vai Inspekcija ir pieņēmusi pamatotu, tiesiski pareizu un lietas apstākļiem atbilstošu lēmumu.

[3.4.] Sūdzībā norādīts, ka Pašvaldībai saskaņā ar Valsts reģionālās attīstības aģentūras veikto iepirkumu ir pienākums iegādāties ZZ Dats izstrādāto un nodrošināto VPS programmatūru. Tāpat arī normatīvajos aktos ir noteikts pašvaldību pienākums sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu administrēšanā izmantot ZZ Dats VPS programmatūras SOPA (Sociālo pakalpojumu administrēšanas lietojumprogramma) lietojumprogrammu. Līdz ar to Pašvaldības ieskatā SOPA sistēmas izmantošana vai neizmantošana nav Pašvaldības brīva izvēle, bet gan pienākums, lai nodrošinātu normatīvajos aktos noteiktos pakalpojumus.

Inspekcijas direktore norāda, ka apstāklis, ka kādas sistēmas izmantošana bija obligāta vai noteikta normatīvajos aktos, neatceļ pārziņa pienākumu nodrošināt, ka datu apstrāde atbilst Datu regulai. Pretējā gadījumā, ja pārzinim nebūtu iespējams uzraudzīt apstrādātāju tikai tāpēc, ka sistēma ir obligāta, tas radītu situāciju, kurā neviena valsts pārvaldes iestāde nav atbildīga par veikto personas datu apstrādi. Pat, ja apstrādātājs ir noteikts ar likumu, pārzinim joprojām jānodrošina, ka starp pusēm ir atbilstošs līgums vai cits saistošs juridisks akts, kas reglamentē apstrādi un noteic pārziņa un apstrādātāja lomu sadalījumu. Vēl vairāk, ja apstrādātājs ir noteikts centralizētā iepirkumā, pārzinim apstrādātāja sniegtajām garantijām jāpieiet vēl kritiskāk - slēdzot līgumu, jāpārbauda un jāpieprasa šo garantiju izpilde.

[3.5.] Pašvaldība norāda, ka Inspekcija Lēmumā nav sniegusi informāciju par Inspekcijas 2025. gada 23. jūlija lēmuma Nr. 01630000100325-3 pārbaudes lietā Nr.L-2-6/5930 tiesisko statusu un to, vai šis lēmums ir kļuvis neapstrīdams. Pašvaldības ieskatā Inspekcija Lēmumā nevar atsaukties uz administratīvo aktu, kurš vēl nav kļuvis neapstrīdams, jo, izskatot minētā lēmuma apstrīdēšanu vai pārsūdzēšanu tiesā, tas var tikt atzīts par prettiesisku un atcelts. Līdz ar to neesot spēkā esošam administratīvajam aktam, ar kuru konstatēts pārkāpums, nav tiesiska pamata Pašvaldībai piemērot korektīvo līdzekli.

Inspekcijas direktore paskaidro, ka Inspekcijas 2025. gada 23. jūlija lēmums Nr. 01630000100325-3 pārbaudes lietā Nr.L-2-6/5930 nav administratīvais akts administratīvā procesa ietvaros, bet gan lēmums administratīvā pārkāpuma procesa ietvaros.

Neatkarīgi no ZZ Dats lēmuma spēkā stāšanās, nav apstrīdams fakts, ka ir noticis datu aizsardzības pārkāpums. Attiecīgi atsauce uz šo lēmumu tika veikta, lai norādītu uz konkrētu faktu, kas ir noticis un ko nav iespējams atcelt, nevis uz lēmumā izdarīto juridisko analīzi. Neviena no iesaistītajām pusēm līdz šim nav noliegusi to, ka šāds pārkāpums tiešām ir noticis, kura rezultātā laika posmā no 2024. gada 29. oktobra līdz 2. novembrim, nenoskaidrotām personām bija izdevies no vairāk interneta vietnēm nelikumīgi piekļūt ZZ Dats informācijas sistēmu datu bāzēm. Attiecīgi ZZ Dats

Lēmuma spēkā esamība vai neesamība, neietekmē to, ka notika nesankcionēta piekļuve VPS glabātajiem datiem.

Līdz ar to iebildums, ka Inspekcija nevarēja atsaukties uz minēto lēmumu, nav pamatots, jo konkrētais lēmums netika izmantots kā pierādījums Pašvaldības rīcībai, bet gan kā atsauce uz pārkāpumu, kas jau ir noticis.

[3.6.] Pašvaldības ieskatā Inspekcija pirms administratīvā akta izdošanas nenoskaidroja Pašvaldības viedokli, kā rezultātā Inspekcija ir izdarījusi kļūdainus secinājumus par lietas faktiskajiem apstākļiem un Lēmumā nolemjošā daļā noteikusi nepamatotus pienākumus.

Inspekcijas direktore norāda, ka 2024. gada 8. novembrī[4] Inspekcija saņēma Pašvaldības paziņojumu par personas datu aizsardzības pārkāpumu.

2025. gada 11. aprīlī Pašvaldībai tika nosūtīta vēstule[5], kurā Pašvaldība tika informēta par pārbaudes uzsākšanu un noteiktajā termiņā pieprasīts sniegt atbildes uz informācijas pieprasījumā minētajiem jautājumiem. Pašvaldība 2025. gada 22. aprīlī nosūtīja Inspekcijai atbildes vēstuli uz informācijas pieprasījumu, sniedzot atbildes uz jautājumiem.

Ņemot vērā, ka Pašvaldība iesniedza paziņojumu par personas datu aizsardzības pārkāpumu, kā arī, atbildot uz Inspekcijas jautājumiem, sniedza atbildes saistībā ar minēto pārkāpumu, secināms, ka Pašvaldība ir sniegusi viedokli par lietas faktiskajiem apstākļiem. Līdz ar to arī, pamatojoties uz Pašvaldības sniegto informāciju, tika noteikti Lēmuma nolemjošajā daļā ietvertie pienākumi.

Ņemot vērā, minēto Inspekcijas direktores ieskatā iebildums, ka Pašvaldības viedoklis netika noskaidrots, nav pamatots.

[3.7.] Pašvaldība nepiekrīt Lēmumā izdarītajam secinājumam, ka Pašvaldībā nav izstrādāta risku novērtēšanas kārtība. Pašvaldība norāda, ka pārkāpuma brīdī spēkā bija Informācijas sistēmu drošības noteikumi (apstiprināti ar 2024.gada 8.marta rīkojumu Nr. 1.1-14/2024/78), kā arī Informācijas drošības risku pārvaldības noteikumi (apstiprināti ar 2023. gada 5. septembra rīkojumu Nr. 1.1-14/23/246).

Tāpat Inspekcija ir kļūdaini secinājusi, ka Pašvaldībai nav izstrādāta personas datu aizsardzības pārkāpumu (incidentu) reaģēšanas kārtība. Pašvaldībai jau 2021. gadā tika apstiprināti iekšējie noteikumi "Personas datu aizsardzības pārkāpumu atklāšanas, izmeklēšanas un ziņošanas kārtība". Pašvaldība norāda, ka tā ir ieviesusi Datu regulas 24. panta prasībām atbilstošu atbilstīgu politiku un integrētu risku vērtēšanu. Inspekcijas prasība pēc "atsevišķa dokumenta, kas reglamentētu tieši apstrādātāju uzraudzību" ir birokrātiska un neatbilst Datu regulas 24. panta 2. punkta samērīgai pieejai.

Inspekcijas direktore norāda, ka fakts, ka Pašvaldībā pastāv dokuments, kurā noteikta risku novērtēšanas kārtība, pats par sevi nenozīmē, ka šī kārtība tiek faktiski īstenota un darbojas efektīvi. Personas datu aizsardzības prasības paredz ne vien formālu dokumentu esamību, bet arī to reālu ieviešanu praksē, nodrošinot, ka riski tiek savlaicīgi identificēti un mazināti. Situācijā, kad noticis personas datu aizsardzības pārkāpums, acīmredzami līdz šim izveidotā kārtība nedarbojas praksē vai nav izveidota atbilstoši faktiskajai situācijai. Līdz ar to, pat, ja Pašvaldības ieskatā šāda kārtība pastāv,

[4] Inspekcijā reģistrēts 2024. gada 8. novembrī ar Nr. 2-5.2/115
[5] Inspekcijā reģistrēta 2025. gada 11. aprīlī ar Nr. 2-4.2/500-N

fakts, ka notika pārkāpums, liecina par to, ka risku novērtēšana nav tikusi atjaunināta un pielāgota esošajiem apstākļiem. Tas nozīmē, ka riski nav tikuši pienācīgi novērtēti un nav ieviesti atbilstoši pasākumi to novēršanai. Līdz ar to risku novērtēšanas mehānisms praksē nav darbojies tā, kā to paredz Datu regulas principi. Ar lēmumu Pašvaldībai tika uzlikts pienākums pārskatīt, tostarp izveidot risku novērtēšanas kārtību. Šāda prasība norāda uz to, ka esošā kārtība nav bijusi pietiekami efektīva vai aktualizēta, lai novērstu konstatēto pārkāpumu. Ja risku novērtēšanas sistēma darbotos atbilstoši, šāds pienākums nebūtu nepieciešams.

Ņemot vērā minēto, Pašvaldības iebildums nav pamatots. Lai gan formāli pastāv dokuments, kas nosaka risku novērtēšanas kārtību, tā faktiskā efektivitāte nav pierādīta un pārkāpuma fakts liecina, ka risku vadības sistēma praksē nav darbojusies atbilstoši. Līdz ar to Lēmumā noteiktais pienākums pārskatīt, tostarp izstrādāt risku novērtēšanas kārtību, ir pamatots un atbilstošs situācijas būtībai.

Attiecībā uz personas datu aizsardzības pārkāpumu (incidentu) reaģēšanas kārtību, norādāms, ka fakts, ka Pašvaldībā pastāv dokuments ar noteikumiem par rīcību datu aizsardzības incidentu gadījumos, pats par sevi nenozīmē, ka šī kārtība praksē efektīvi darbojas. Pašvaldība atsaucas uz 2021. gada 8. jūlijā apstiprinātu "Personas datu aizsardzības pārkāpumu atklāšanas, izmeklēšanas un ziņošanas kārtību". Vienlaikus šī kārtība attiecas uz veicamajām darbībām pārkāpuma gadījumā Jūrmalas domē un Pašvaldībā, nevis uz sadarbību starp Pašvaldību un apstrādātāju ZZ Dats. Tāpat Pašvaldība norāda, ka atbilstoši Vienotās pašvaldību sistēmas uzturēšanas noteikumu 45. punktam izpildītājs (ZZ Dats), tiklīdz tam kļuvis zināms personas datu aizsardzības pārkāpums, nekavējoties ziņo klientam (Pašvaldībai), ievērojot, ka klientam atbilstoši Datu regulai no incidenta konstatēšanas brīža ir jāziņo 72 stundu laikā. Inspekcijas direktore konstatē, ka ZZ Dats pārkāpumu reģistrēja incidentu sistēmā 2024. gada 2. novembrī, savukārt pašvaldības par pārkāpumu informēja 2024. gada 7. novembrī. Ņemot vērā minēto, nevar apgalvot, ka noteikumu 45. punktā minētais par nekavējošu pašvaldību informēšanu atbilst faktiskajai situācijai. Inspekcijas direktores ieskatā nekavējoties nozīmē veikt tūlītējas darbības, nevis pēc vairākām dienām. No minētā izriet, ka informēšanas termiņš nav noteikts atbilstošs un šāds nosacījums ir drīzāk teorētisks un neatbilst praksei.

Līdz ar to Inspekcijas direktores ieskatā, ņemot vērā notikušo pārkāpumu, nevar piekrist Pašvaldības norādītajam, ka tai bija izstrādāta personas datu pārkāpumu ziņošanas kārtība. Kaut arī Vienotās pašvaldību sistēmas uzturēšanas noteikumu 45. punkts noteica, ka apstrādātājs nekavējoties informē pašvaldību par pārkāpumu, tomēr praktiski tas nenotika un informēšana notika pēc vairākām dienām. Tādējādi ar Lēmumu uzliktais pienākums pārskatīt tostarp personas datu aizsardzības pārkāpuma reaģēšanas kārtību uzskatāms par pamatotu un atbilstošu faktiskajai situācijai.

[3.8.] Pašvaldība norāda, ka Inspekcijas secinājums, ka starp Pašvaldību un ZZ Dats nav noslēgts personas datu apstrādes līgums, neatbilst patiesībai, jo 2025. gada 20. janvārī bija noslēgta Vienošanās pie darījuma Nr. JVA/2025/2 (4. pielikums Vienošanās pie darījuma Nr. JVA/2025/2), kurā bija atrunātas personas datu aizsardzības prasības. Savukārt 2025. gada 16. septembrī Pašvaldība noslēdza ar ZZ Dats Personas datu apstrādes līgumu Nr. 3.1/25/227-PLI (5. pielikums "Personas datu apstrādes līgums Nr. 3.1/25/227-PLI), kurā ir atrunātas visas nepieciešamās prasības datu apstrādei.

Vienlaikus pārkāpuma brīdī spēkā bija Vienotās pašvaldību sistēmas uzturēšanas noteikumi. Pašvaldības ieskatā minētie noteikumi ir juridiski saistošs akts, kurā ir definēti datu drošības un integritātes nosacījumi, kā arī pušu pienākumi saskaņā ar noteikumu 44. un 46. punktu.

Tāpat Inspekcija kļūdaini secinājusi, ka personas datu aizsardzības līguma noslēgšanas nepieciešamību Pašvaldība konstatēja tikai pēc pārkāpuma. Pašvaldība norāda, ka jau 2021. gadā tehniskajā specifikācijā pie VPS uzturēšanas pakalpojuma iepirkuma iekļāva tajā fizisko personu datu aizsardzības prasības. Inspekcija nepamatoti secinājusi, ka pārkāpuma brīdī Pašvaldība ar ZZ Dats rakstveidā nebija vienojusies par pārkāpumu ziņošanas nepieciešamību.

Inspekcijas direktore norāda, ka Pašvaldības minētā Vienošanās pie darījuma Nr. JVA/2025/2 un personas datu apstrādes līgums Nr. 3.1/25/227-PLI tika noslēgti tikai pēc pārkāpuma iestāšanās, turklāt pēc vairākiem mēnešiem, līdz ar to nevar tikt vērtēti minētā pārkāpuma kontekstā. Attiecībā uz pārkāpuma brīdī spēkā esošajiem Vienotās pašvaldību sistēmas uzturēšanas noteikumiem, norādāms, ka Datu regulas 28. panta 3. punktā ir noteikti minimālie nosacījumi, ko līgumam vai citam juridiskam aktam starp pārzini un apstrādātāju būtu jāietver, tostarp līguma priekšmetu, apstrādes raksturu un nolūku, personas datu veidu un norādi, ka apstrādātājs īsteno visus pasākumus, kas nepieciešami saskaņā ar 32. pantu. Ņemot vērā, ka noteikumi neparedz minētās prasības, Lēmumā pamatoti secināts, ka starp Pašvaldību un apstrādātāju nav noslēgts personas datu apstrādes līgums.

Turklāt fakts, ka Pašvaldība pēc incidenta un Inspekcijas pārbaudes uzsākšanas noslēdza jaunu, iespējams, atbilstošu līgumu, ir tiešs apliecinājums tam, ka iepriekšējā līgumā ietvertās normas nebija atbilstošas vai pietiekamas. Korektīvais līdzeklis – rājiens – tiek piemērots par pārkāpumu, kas jau ir noticis un radījis datu noplūdi. Rīcība pēc faktiskā notikuma nemaina pagātnē izdarīto pārkāpumu.

Attiecībā uz Pašvaldības norādi, ka datu apstrādes līguma nepieciešamību Pašvaldība konstatēja jau 2021. gadā tehniskajā specifikācijā, iekļaujot tajā datu aizsardzības prasības, norādāms, ka minētais dokuments 7. punktā satur vairākus fizisko personas datu apstrādes nosacījumus, tomēr tehniskā specifikācija iepirkumā ir dokuments, kas nosaka prasības pakalpojuma vai preces kvalitātei, funkcionalitātei un drošībai, nevis juridiskās attiecības starp pārzini un apstrādātāju. Savukārt personas datu apstrādes līgums saskaņā ar Datu regulas 28. panta 3. punktu ir instruments, kas tieši regulē datu apstrādes noteikumus, atbildību un tiesības. Tāpat arī tehniskā specifikācija attiecībā uz personas datu aizsardzības prasībām aptver tikai vispārīgus drošības vai konfidencialitātes aspektus, līdz ar to nesniedz pilnu Datu regulas 28. panta 3. punkta tvērumu un tādējādi neatbilst apstrādes līguma saturam un mērķim. Visbeidzot tehniskā specifikācija ir paredzēta iepirkuma kandidātu kvalifikācijai, nevis faktiskajai datu apstrādes regulēšanai, un tā netiek parakstīta starp pārzini un apstrādātāju.

Ņemot vērā minēto, Inspekcijas direktores ieskatā tehniskās specifikācijas dokuments, kas vienpersoniski parakstīts no Pašvaldības puses, nevar aizstāt personas datu apstrādes līgumu starp pārzini un apstrādātāju. Tieši tādēļ Datu regulas 28. panta 3. punkts noteic datu apstrādes līguma nepieciešamību, kas tieši paredz noteikt atbildību, tiesības un pienākumus starp pārzini un apstrādātāju.

Turklāt, ja, kā apgalvo Pašvaldība, jau 2021. gadā tika paredzēta nepieciešamība nodrošināt datu aizsardzību, tad rodas jautājums, kas tika darīts starp šo 2021. gadu un 2025. gada septembri, kad tika noslēgts jaunais līgums, lai prasību no iepirkumu specifikācijas pārvērstu reālā, Datu regulai

atbilstošā juridiskā mehānismā. Incidenta brīdī šāda mehānisma nebija, tieši tāpēc Lēmumā ir pareizi konstatēts, ka pašvaldība sāka aktīvi rīkoties tikai pēc pārkāpuma atklāšanas.

[3.9.] Pašvaldība nepiekrīt Inspekcijas secinājumam, ka Pašvaldība nav veikusi savus novērtējumus un pārbaudes, un pilnībā paļāvusies uz ZZ Dats sniegto informāciju. Proti, 2023. gada oktobrī Pašvaldības kiberdrošības pārvaldnieks veica visaptverošu informācijas drošības risku novērtējumu saistībā ar potenciālo pašvaldības datu migrāciju uz ZZ Dats infrastruktūru.

Pašvaldība nepiekrīt Inspekcijas norādītajam, ka Pašvaldība nebija nodrošinājusi sev patiesas kontroles iespējas Proti, Pašvaldība, pārliecinoties par ZZ Dats ISO 27001 sertifikāta esamību, lēma, ka regulāri ārējie sertifikācijas auditi un Pašvaldības pašu veiktais risku novērtējums nodrošina pietiekamu drošības līmeni. Tādējādi ISO 27001 sertifikāts dod Pašvaldībai pārliecību par ZZ Dats kā apstrādātāja tehniskajiem un organizatoriskajiem pasākumiem informācijas drošības jomā un kalpo kā garantija par to, ka apstrādātājs spēj nodrošināt datu aizsardzības integritāti un konfidencialitāti.

Visupirms Inspekcijas direktore norāda, ka vienreizējs drošības risku novērtējums nenodrošina pastāvīgu kontroli. Datu regulas 28. pants paredz, ka pārzinim jāizvēlas apstrādātājs, kas "sniedz pietiekamas garantijas". Kopsakarā ar pārziņa pārskatatbildības principu, pārzinim jāpārliecinās par apstrādātāja atbilstību regulāri – ne tikai līguma noslēgšanas brīdī. Vienreizējs drošības novērtējums, kas veikts līguma noslēgšanas sākumā vai konkrētā brīdī, neatspoguļo apstrādātāja turpmāko darbību, izmaiņas sistēmās vai riska līmeni. Tādēļ šādu novērtējumu nevar uzskatīt par pietiekamu pastāvīgas kontroles un uzraudzības mehānisma pierādījumu. Minēto apliecina arī Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas pamatnostādnēs 07/2020 [6] norādītais, proti, ka pienākums izmantot tikai tādus apstrādātājus, kuri "sniedz pietiekamas garantijas", kas iekļauts Datu regulas 28. panta 1. punktā, ir pastāvīgs pienākums. Tas nebeidzas brīdī, kad pārzinis un apstrādātājs noslēdz līgumu vai citu juridisku dokumentu. Pārzinim drīzāk ir atbilstīgos intervālos jāpārbauda apstrādātāja sniegtās garantijas, tostarp vajadzības gadījumā veicot revīzijas un pārbaudes.

Vēl jo vairāk, 2023. gada oktobrī veiktajā novērtējumā konstatēti arī būtiski informācijas drošības riski. Minētais jo īpaši norāda uz to, ka pēc šāda veikta novērtējuma pārzinim pēc noteikta laika būtu bijis jāveic atkārtotas pārbaudes vai kontrole attiecībā uz tiem aspektiem, kur iepriekš novēroti būtiski riski, lai pārliecinātos, ka apstrādātājs tos ir novērsis un veicis nepieciešamos pasākumus risku mazināšanai.

Attiecībā uz pārliecināšanos par ISO standartu esamību, Inspekcijas direktore norāda, ka ISO 27001 sertifikācija ir pozitīvs indikators apstrādātāja atbilstībai un nodrošina daļu no Datu regulas 28. panta 1. punkta "pietiekamām garantijām". Tomēr tā neizslēdz pārziņa pienākumu veikt uzraudzību un nepieciešamības gadījumā – pārbaudi (auditu). Pārzinim ir jānodrošina pietiekama kontroles pakāpe, lai jebkurā brīdī spētu pierādīt atbilstību saskaņā ar Datu regulas 5. panta 2. punktu.

Sertifikāts pats par sevi nevar būt apliecinājums atbilstošai informācijas drošības pārvaldībai. Sertifikāts nenodrošina, ka apstrādātājs attiecīgajiem riskiem nodrošinās atbilstošus tehniskos vai organizatoriskos pasākumus. To nodrošina atbilstoša rīcība no apstrādātāja puses, kas praksē apliecina sertifikāta darbību. Vēl jo vairāk, ņemot vērā, ka Pašvaldības veiktajā drošības novērtējumā ZZ Dats

[6] Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR, 30.lpp. Pieejams: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2023-10/edpb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_lv.pdf .

tika konstatēti vairāki drošības riski, nav saprotams kā Pašvaldība guva pārliecību, ka apstrādātāja tehniskie un organizatoriskie pasākumi ir atbilstoši.

[3.10.] Pašvaldības ieskatā Inspekcijas Lēmums ir balstīts uz Datu regulas pārmērīgi stingru un nepamatotu interpretāciju par to, ko nozīmē "uzraudzība" un "pārbaude" gadījumā, ja tiek izmantots ISO 27001 sertificēts apstrādātājs. Pašvaldība norāda, ka nebūtu ekonomiski pamatoti dublēt ISO auditoru funkciju, kā arī pieprasīt, lai publiska iestāde ar ierobežotiem resursiem veic pilnvērtīgu, uz vietas balstītu revīziju, kas dublē ISO akreditēta auditora darbu. Pašvaldība, veicot savu padziļinātu pārbaudi, ir izpildījusi Datu regulas 28. panta pirmās daļas prasību par garantiju pietiekamību un tai nebija jāveic vēl viens dublējošs audits.

Inspekcijas direktore norāda, ka Datu regula nenoteic pienākumu dublēt akreditēta auditora veiktu novērtējumu, tomēr Datu regula paredz, ka tieši pārzinis ir tas, kurš ir atbildīgs par veikto personas datu apstrādi. Līdz ar to neatkarīgi no citu auditoru veiktiem novērtējumiem, pārzinis ir atbildīgs par apstrādātāja sniegto garantiju pietiekamības novērtēšanu, un viņam jāspēj pierādīt, ka ir nopietni ņēmis vērā visus Datu regulas paredzētos elementus[7]. Vēl jo vairāk, Pašvaldība veica savu novērtējumu un neraugoties uz konstatētiem būtiskiem drošības riskiem, atzina, ka apstrādātājs ir atbilstošs un tātad sniedz pietiekamas garantijas.

Jānorāda, ka atbilstoši Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas pamatnostādnēm 07/2020 pēc pārbaudes rezultātiem pārzinim jābūt iespējai pieprasīt, lai apstrādātājs veic papildu pasākumus, piemēram, novērš konstatētos trūkumus un nepilnības[8]. Ņemot vērā, ka Pašvaldība konstatēja drošības riskus, nav saprotams kā pārzinis bija pārliecinājies par apstrādātāja piemērotību un atbilstoši izvēlētiem organizatoriskajiem un tehniskajiem pasākumiem. Ja Pašvaldība ir pārzinis un apstrādā ievērojamu apjomu personas datu, tai ir jāatbild par apstrādātāja izvēli un to, ka apstrādātājs ir piemērots. Arguments, ka publiskai iestādei ir ierobežoti resursi, neiztur kritiku, ņemot vērā, ka Pašvaldība tāpat bija veikusi savu novērtējumu par apstrādātāja ieviestiem drošības pasākumiem. Apstāklis, ka pārzinis var deleģēt uzdevumus apstrādātājam, nenozīmē, ka visa atbildība par datu aizsardzības prasību ievērošanu tiek pārnesta uz apstrādātāju. Līdz ar to resursu trūkums nevar atcelt Datu regulā noteikto prasību par pārziņa atbildību.

Tas, ko skaidro gan Datu regula tās 81. apsvēruma punktā, gan arī minētās pamatnostādnes, proti, ka pārzinim ir jāņem vērā vairāki elementi, atbilstoši kuriem izdarīt secinājumus par apstrādātāja sniegtām garantijām. Tas nenozīmē, ka tikai iegūts sertifikāts vai tikai pārziņa veikts novērtējums automātiski liecina, ka apstrādātājs sniedz šādas atbilstošas garantijas. Šie elementi ir vērtējami kopsakarā. Pamatnostādnes skaidro, ka pārzinim ir jāņem vērā šādi elementi, lai novērtētu garantiju pietiekamību — apstrādātāja eksperta zināšanas (piemēram, tehniskās zināšanas saistībā ar drošības pasākumiem un datu aizsardzības pārkāpumiem), apstrādātāja uzticamība un apstrādātāja resursi. Apstrādātāja reputācija tirgū arī var būt svarīgs faktors, kas pārzinim jāņem vērā.[9]. Jāņem vērā, ka pašvaldības kā pārziņa rīcībā bija informācija ne tikai par to, ka apstrādātājam ir ISO sertifikāts, bet

[7] Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR, 29.lpp. Pieejams: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2023-10/edpb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_lv.pdf .
[8] Turpat, 39.lpp.
[9] Turpat, 30.lpp.

arī pašvaldības veiktā novērtējuma secinājumi. Līdz ar to minētā informācija bija vērtējama kopsakarā.

Ņemot vērā minēto, Inspekcijas direktore nevar piekrist pašvaldības norādītajam, ka pašvaldība, veicot padziļināto pārbaudi, izpildīja Datu regulas 28. panta pirmās daļas prasību par garantiju pietiekamību.

[3.11.] Sūdzībā Pašvaldība vērš uzmanību, ka meklēšanas indekss [..] (turpmāk – Indekss) kā risinājums netika saskaņots ar Pašvaldību. Tā kā šis ir būtisks apstrādes līdzeklis, apstrādātājam bija tas jāsaskaņo ar Pašvaldību, bet tas netika izdarīts. Attiecīgi šāda rīcība ārpus pārziņa norādījumiem var novest pie tā, ka apstrādātājs ir tas, kurš nosaka apstrādes nolūkus un līdzekļus. Atbilstoši Datu regulas 82. panta 2. punktam apstrādātājs ir atbildīgs par šādu radītu kaitējumu, ja rīkojies pretēji pārziņa norādījumiem. Pašvaldība, nebūdama VPS infrastruktūras tiešais īpašnieks un uzturētājs, nevar fiziski kontrolēt katru ZZ Dats darbinieka konfigurācijas izmaiņu apstrādātāja ugunsmūrī. Līdz ar to Pašvaldības ieskatā attiecībā uz konkrēto datu apstrādi Indeksā par pārzini uzskatāms ZZ Dats.

Inspekcijas direktore norāda, ka lietā nav strīda par to, ka datu apstrādes nolūkus nosaka pārziņi, proti, pašvaldības. Attiecībā uz apstrādes līdzekļiem norādāms, ka atbilstoši Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas pamatnostādnēs 07/2020[10] norādītajam var izšķirt būtiskos un nebūtiskos līdzekļus. "Būtiskie līdzekļi" tradicionāli un pēc būtības tiek rezervēti pārzinim. Nebūtiskos līdzekļus var noteikt arī apstrādātājs, taču būtiskie līdzekļi jānosaka pārzinim. "Būtiskie līdzekļi" ir līdzekļi, kas ir cieši saistīti ar apstrādes nolūku un apjomu, piemēram, apstrādājamo personas datu veids ("kādi dati tiks apstrādāti?"), apstrādes ilgums ("cik ilgi tie tiks apstrādāti?"), saņēmēju kategorijas ("kam būs piekļuve tiem?") un datu subjektu kategorijas ("kuru subjektu personas dati tiek apstrādāti?"). Būtiskie līdzekļi, tāpat kā apstrādes nolūks, ir cieši saistīti arī ar jautājumu par to, vai apstrāde ir likumīga, nepieciešama un samērīga. "Nebūtiskie līdzekļi" attiecas uz praktiskākiem īstenošanas aspektiem, piemēram, uz konkrēta aparatūras vai programmatūras veida izvēli vai detalizētiem drošības pasākumiem, kurus var atstāt apstrādātāja ziņā.[11] Tā kā ZZ Dats nodrošina sistēmas uzturēšanas pakalpojumu pašvaldībām, no iepriekš minētā var secināt, ka tā nosaka nebūtiskos līdzekļus, tostarp arī meklēšanas indeksa risinājuma ieviešanu.

Ņemot vērā minēto, Inspekcijas direktore nevar piekrist, ka meklēšanas indeksa risinājums būtu uzskatāms par būtisko apstrādes līdzekli. Atbilstoši iepriekš minētajām pamatnostādnēm praktiskie īstenošanas aspekti atstājami apstrādātāja ziņā. Tā kā meklēšanas indeksa [..] ieviešana, nav uzskatāma par būtisko datu apstrādes līdzekli, tad nevar uzskatīt, ka ZZ Dats ir rīkojies patvaļīgi, un tāpēc vienpersoniski ir atbildīgs par radušos pārkāpumu. Tā kā ZZ Dats meklēšanas indeksu ieviesa, lai izpildītu personas datu apstrādi pārziņa noteiktā nolūkā, kā arī šis apstrādes līdzeklis nav uzskatāms par būtisko apstrādes līdzekli, tad attiecīgi secināms, ka par veikto datu apstrādi ir atbildīga Pašvaldība kā datu pārzinis.

Inspekcijas direktore norāda, ka pārbaudē pret ZZ Dats notikušo personas datu apstrādes pārkāpumu netika konstatēts, ka ZZ Dats būtu darbojies kā pārzinis, tādēļ Pašvaldības argumentācija par apstrādātāja statusa pārtapšanu par pārzini ir nepamatota, un Inspekcijas direktore atzīst korektīvā

[10] Eiropas Datu aizsardzības kolēģijas pamatnostādnes 07/2020 par pārziņa un apstrādātāja jēdzieniem VDAR, 9.lpp. Pieejams: https://www.edpb.europa.eu/system/files/2023-10/edpb_guidelines_202007_controllerprocessor_final_lv.pdf .
[11] Turpat, 14.lpp.

līdzekļa piemērošanu par tiesisku un samērīgu, jo tā vērsta uz pārziņa pienākumu pienācīgu izpildi nākotnē. Apstrāde notika Pašvaldības uzdevumā, lai nodrošinātu informācijas sistēmas darbību, un kļūda radās tehniskas neprecizitātes dēļ, nevis nolūkā izmantot datus neatkarīgi.

Tāpat Inspekcijas direktore nevar piekrist Pašvaldības norādījumam, ka tā nevar uzņemties katra darbinieka fizisku uzraudzību, jo tas būtu pretrunā lomu sadalījumam. Lēmumā netika ietverta prasība veikt fizisku uzraudzību vai nodarboties ar apstrādātāja darbinieku mikromenedžmentu. Ar Lēmumu tika konstatēts, ka Pašvaldība nebija ieviesusi standarta procedūras – noslēgusi Datu regulai atbilstošu līgumu, kurā būtu skaidri aizliegts apstrādātājam ieviest jebkādus jaunus, būtiskus apstrādes līdzekļus bez rakstiskas pārziņa piekrišanas, kā arī nodrošinājusi sev audita un pārbaudes tiesības, lai periodiski pārbaudītu, kādus tehniskos līdzekļus apstrādātājs izmanto.

[3.12.] Pašvaldība norāda, ka savu funkciju nodrošināšanai objektīvi tā nevar izvairīties no VPS lietojuprogrammu izmantošanas. Savukārt pārkāpuma rašanās ir ZZ Dats darbinieka cilvēciska kļūda, kuru nenovērstu Lēmuma nolemjošā daļā noteiktie pienākumi izstrādāt juridisku dokumentāciju. Līdz ar to Pašvaldības ieskatā nav tiesiska pamata tai piemērot korektīvo līdzekli, ņemot vērā, ka Lēmumā noteiktie pienākumi bija izpildīti pirms Lēmuma pieņemšanas. Kā arī piemērotais korektīvais līdzeklis neatbilst vienlīdzības principam, jo Jūrmalas valstpilsētas pašvaldība bija vienīgā pašvaldība, kas pirms pārkāpuma bija veikusi novērtējumu ZZ Dats infrastruktūrā.

Inspekcijas direktore norāda, ka Pašvaldība kā datu apstrādes pārzinis ir atbildīgs par tās veikto personas datu apstrādi. Un Datu regula neparedz izņēmuma gadījumus, kad pārziņa pārskatatbildība nebūtu piemērojama. Līdz ar to apstāklis, ka Pašvaldība nevarēja izvairīties no VPS izmantošanas, neatbrīvo Pašvaldību no atbildības.

Attiecībā uz norādi, ka ar Lēmumu uzliktie pienākumi nenovērstu darbinieka cilvēcisko kļūdu, norādāms, ka Pašvaldībai uzlikto pienākumu mērķis nav novērst notikušo pārkāpumu, ņemot vērā, ka pārkāpums jau ir noticis, bet gan novērst neatbilstības un pārskatīt Pašvaldības personas datu apstrādes iekšējos noteikumos. Pārkāpuma iestāšanās fakts norāda, ka Pašvaldības iekšējā personas datu apstrādes dokumentācija nav bijusi pilnībā pārskatīta un sakārtota, kā arī formāli eksistējošie iekšējie noteikumi, netika pienācīgi īstenoti praksē, līdz ar to korektīvā līdzekļa piemērošana ir pamatota. Inspekcijas direktore nevar piekrist Pašvaldības iebildumam, ka korektīvais līdzeklis neatbilst vienlīdzības principam, jo neatkarīgi no veiktā novērtējuma, pārkāpums tāpat notika un Pašvaldībai kā pārzinim jāuzņemas atbildība. Turklāt Datu regula nenoteic, ka novērtējuma veikšana kā tāda mīkstina vai atceļ pārziņa atbildību. Vēl jo vairāk šajā novērtējumā Pašvaldība bija konstatējusi būtiskus drošības riskus un nav veikusi pasākumus, lai tos mazinātu vai norādītu apstrādātājam uz papildu veicamajām darbībām, līdz ar to nav saprotams, kā minētais varētu mazināt Pašvaldības kā pārziņa atbildību. Minētais drīzāk norāda uz pretējo – Pašvaldība konstatēja riskus, bet tāpat pieļāva, ka apstrādātājs, pastāvot būtiskiem riskiem, turpina veikt apstrādātāja funkciju un personas datu apstrādi.

[3.13.] Saskaņā ar APL 81. panta pirmo daļu, Inspekcija lietu skata pēc būtības kopumā vai tajā daļā, uz kuru attiecas iesniedzēja iebildumi. Izskatot lietu, Inspekcijai jāpieņem viens no šā panta otrajā daļā noteiktajiem lēmumiem.

Ievērojot minēto un izvērtējot lietas faktiskos apstākļus Inspekcijas direktore secina, ka Pašvaldības sūdzība ir izskatīta pēc būtības un Lēmums atstājams negrozīts atbilstoši APL 81. panta otrās daļas 1) apakšpunktam.

Ņemot vērā minētos faktiskos un tiesiskos apstākļus, pamatojoties uz Datu regulas 5. pantu, 24. pantu, 28. pantu, 32. pantu, 58. pantu, Fizisko personu datu apstrādes likuma 23. pantu, Administratīvā procesa likuma 1. panta 3) apakšpunktu, 77. panta pirmo daļu, 79. panta pirmo daļu, 81. panta pirmo un otro daļu, Inspekcijas direktore

nolemj:

– atstāt negrozītu Datu valsts inspekcijas 2025. gada 22. septembra lēmumu Nr. 2-2.2/48.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 70. panta pirmo un otro daļu lēmums stājas spēkā ar brīdi, kad tas paziņots adresātam, savukārt lēmumu paziņo adresātam atbilstoši Paziņošanas likumam. Paziņošanas likuma 9. panta 1^1 daļā noteikts, ka dokuments, kas nosūtīts uz oficiālo elektronisko adresi, uzskatāms par paziņotu otrajā darba dienā pēc tā nosūtīšanas.

Šo lēmumu saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 188. pantu un 189. panta pirmo daļu un Fizisko personu datu apstrādes likuma 24. panta otro daļu un Tieslietu padomes 2025. gada 24. jūlija lēmumu Nr. 48 “Par tiesām, to darbības teritorijām un atrašanās vietām” var pārsūdzēt viena mēneša laikā no tā spēkā stāšanās dienas Administratīvās rajona tiesas attiecīgajā tiesu namā pēc pieteicēja adreses [fiziskā persona — pēc deklarētās dzīvesvietas adreses, papildu adreses (Dzīvesvietas deklarēšanas likuma izpratnē) vai nekustamā īpašuma atrašanās vietas, juridiskā persona — pēc juridiskās adreses].

Direktore J.Macuka

[..]